

Försvarshögskolan

Självständigt arbete (30 hp)

Författare		Program
Kapten Daniel Ferneborg		HOP 21–23
Handledare	Kurs	Antal ord: 9 650
Professor Jan Ångström	Självständigt arbete mastersuppsats	Kurskod 2UK023
<p>Developing Under the Influence:</p> <p>En nykter syn på utländska influenser på svensk operativ doktrin</p>		
<p>How did foreign influences shape the development of the Swedish Joint Doctrine? The research on Swedish doctrine development is scarce, and when it comes to the military dissemination of ideas to Swedish doctrine, the research is practically non-existent.</p> <p>Data collection has been conducted through semi-structured interviews with a relevant interview group. A deductive approach, using Farrell, Terriff, and Osinga's theory of norm diffusion, has been applied to analyse and interpret the collected data in a qualitative text analysis.</p> <p>There is no doubt that foreign military theoretical ideas and concepts have been incorporated into the Swedish Armed Forces Joint Doctrine. NATO serves as the natural international influence for Swedish doctrinal change. The study demonstrates that all shaping factors have, at some point, influenced the foreign concepts transferred to Swedish doctrine. A suggestion for further research is to conduct a similar study on Swedish military strategic doctrine.</p>		
<p><u>Nyckelord:</u> Militär doktrin, Doktrinutveckling, Norm diffusion, Doktrin för gemensamma operationer, Operativ doktrin</p>		

Innehåll

1. INLEDNING.....	4
PROBLEMFÖRMULERING	4
FORSKNINGSÖVERSIKT	4
<i>Svensk forskning om doktrinutveckling</i>	5
SYFTE OCH FORSKNINGSFRÅGOR	6
<i>Uppsatsens vetenskapliga bidrag</i>	6
DISPOSITION.....	6
2. TEORI OCH METOD.....	8
TEORI	8
<i>Doktrin</i>	8
<i>Koncept</i>	9
<i>Normspridning (Norm Diffusion)</i>	9
<i>Operationalisering av normspridningsteorin</i>	11
METOD	12
<i>Forskningsdesign</i>	12
<i>Datainsamling</i>	12
<i>Analysteknik</i>	14
<i>Etiska överväganden</i>	15
3. RESULTAT	16
INTERNALISERING	16
<i>Överföring av utländska koncept</i>	16
<i>Flexibilitet</i>	16
<i>Gemensamma funktioner</i>	16
<i>Operationsmiljön</i>	17
ÖVERFÖRINGSSTRUKTUR.....	17
<i>Kärnarbetsgruppens sammansättning</i>	17
<i>NATO</i>	19
<i>NATO genom Storbritannien</i>	19
<i>USA</i>	21
<i>Försvarshögskolan</i>	22
FORMANDE FAKTORER.....	22
<i>Styrning</i>	22
<i>Organisatoriska intressen</i>	25
<i>Resursbrist</i>	27
<i>Kultur</i>	28
5. AVSLUTNING	30
SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER	30
REFLEKTION KRING RESULTAT OCH RELEVANS FÖR MILITÄR YRKESUTÖVNING	31
LITTERATUR OCH REFERENSFÖRTECKNING	33

BILAGA 1 – INTERVJUGUIDE..... 36

1. Inledning

Problemformulering

Militära organisationer kan betraktas som konservativa och motsträviga för förändring, men har visat sig mottagliga för influenser.¹ Likväl att USA:s krigföringskoncept influerar och påverkar utformningen av militära maktmedel i andra länder är förväntat. Den amerikanskledda koalitionssegern i Gulfkriget 1991 antydde storheten i *Revolution in Military Affairs* (RMA) och i förlängningen den efterföljande amerikanska militära transformationen.² Även Sverige influerades av det amerikanska konceptet för RMA, vilket resulterade i en svensk vision om att bygga ett nätverksbaserat försvar för framtiden (NBF).³ Konceptet infördes i svensk militär doktrin men blev aldrig realiserat. När Försvarsmakten i och med Sveriges NATO-ansökan ökar antalet officerare tjänstgörande tillsammans med framtida allierade utomlands växer också överföringsstrukturen för spridning av nya idéer och militära koncept. Syftet med denna uppsats är att undersöka hur det går till när Sverige, som alliansfritt land, tar in utländska militärteoretiska idéer och koncept i sin militära doktrin.

Forskningsöversikt

Forskning om hur västerländska småstater influeras av stormakter samt allianser och hur de påverkar dessas doktriner är huvudsakligen inriktad på att förklara varför medlemsländerna gjort vissa val. Exempelvis skriver Bjerga, Haaland samt Slensvik, Ydstebø om hur USA och NATO påverkar Norges doktrin och vilka möjligheter och begränsningar som Norge har att utveckla en egen nationella doktrin.⁴ Betydligt tunnare är forskningen om hur USA och NATO doktrinärt påverkar stater utanför alliansen, särskilt Sverige.

Nisser har undersökt varför vissa doktriner inte blir accepterade och andra blir implementerade. Nissers slutsatser är att kulturell koherens och en öppen inkluderande doktrinutvecklingsprocess är avgörande för doktriner som blir implementerade. I strid med den

---

¹ Farrell, Theo & Terry Terriff, *The sources of military change: culture, politics, technology*. Lynne Rienner Publishers, Boulder, Colo., 2002, 4.

² Farrell, Theo, *The dynamics of British military transformation*. International affairs Vol.84 (4), London: 2008, 781.

³ Försvarsmakten, *Militärstrategisk doktrin*. Försvarsmakten: Stockholm, 2002, 123–133.

⁴ Bjerga, Kjell Inge & Torunn Laugen Haaland, *Development of Military Doctrine: The Particular Case of Small States*. The Journal of Strategic Studies, 33:4, 2010.

Slensvik, Thomas & Palle Ydstebø, *The Norwegian joint operational doctrine as a case: heritage, content, process*. Journal of Strategic Studies, 39:2, 2016.

allmänna uppfattningen menar Nisser att de faktiska koncepten i en doktrin inte verkar vara avgörande.⁵ Bjerga och Haaland som studerat doktrinutveckling bland småstater menar att dessa på grund av begränsade resurser kan lockas av att försöka efterlikna större staters doktriner och att detta riskerar att beskriva en organisation, förmåga eller ett koncept som inte kan efterlevas av den resurssvaga organisationen.⁶ Kronvall och Petersson har studerat relationen mellan försvarstransformation och doktrin, hur NATO och internationella insatser har påverkat Sverige och Norges försvarsutveckling. De menar att det inte enbart går att förklara utvecklingen genom deltagande internationellt och inflytelse ifrån de större nationernas doktriner. Ytterligare förklaring går att finna i den upplevda hotbilden och storleken på försvarsbudget.⁷ Vilket kompletterar den bild som Bjerga och Haaland beskriver om småstaters doktrinutveckling.

Svensk forskning om doktrinutveckling

Thunholm och Widén ger i sin rapport en översikt över militär doktrin och hur den formella processen för doktrinutveckling ser ut i Storbritannien, USA och Israel för att belysa vikten av en väl utvecklad och genomtänkt process för doktrinutveckling och implementering samt vilka erfarenheter som kan dras från sådana processer.⁸ Thunholm och Palmgren undersöker i en artikel ifrån 2018 vad syftet, styrkorna och svagheter hos militär operativ doktrin är. I sin studie undersöker de synpunkterna hos 17 utvecklare av gemensam doktrin i Storbritannien och USA. Författarna genomför en enkätstudie baserad på Harald Høibacks forskningsöversikt av mer än 100 års doktrinär debatt. Studien indikerar att utvecklarna av operativ doktrin främst betraktar doktrin som ett effekthöjande samordningsverktyg. En tydligt skriven doktrin anses vara ett bra verktyg för utbildning av officerare och enheter, och den hjälper till att minska osäkerhetens och friktionens effekt i militära operationer.⁹

Tidigare forskning om hur alliansfria småstaters doktriner influeras av utländska militärteoretiska idéer och koncept är mycket begränsad. Forskningsläget om svensk

---

⁵ Nisser, John, *Conceptualizing doctrinal rejection: a comparison between Active Defense and Airland Battle*. Defence studies, Vol. ahead-of-print (ahead-of-print), p.1-18; Routledge: 2022.

⁶ Bjerga & Haaland, 2010, 505.

⁷ Kronvall, Olof & Magnus Petersson, *Doctrine and Defence Transformation in Norway and Sweden*. Journal of Strategic Studies, 1–18, 2015, 292–293.

⁸ Thunholm, Peter. & Jerker Widén, *Militära Doktriner*. FHS Rapport för FoT-projekt Militära professionen, delprojekt doktrinutveckling. Försvarshögskolan, Stockholm: 2016.

⁹ Thunholm, Peter & Anders Palmgren, *Doktrinutvecklarens syn på doktriners roll och syfte: en empirisk undersökning*. Kungliga Krigsvetenskapsakademiens handlingar och tidskrift, 2018 (2), 15.

doktrinutveckling är mager och när det kommer till militär idéspridning till svensk doktrin är forskningsläget praktiskt taget obefintligt. Den här uppsatsen bidrar till att fylla den luckan.

Syfte och forskningsfrågor

Syftet med denna uppsats är att undersöka hur utländska militärteoretiska idéer och koncept överförs och formas in i svensk militär doktrin. Eftersom forskningsläget är så tunt kan en fallstudie vara en lämplig utgångspunkt för att börja undersöka ämnet. Valet av utvecklingen av Försvarens Doktrin för gemensamma operationer 2020 (DGO20) som fall är baserat på närheten i tid och att Sverige ännu inte hade ansökt om NATO-medlemskap när doktrinen skrevs. Den specifika forskningsfrågan är därför formulerad enligt följande:

Hur påverkade utländska influenser utformningen av Försvarens Doktrin för gemensamma operationer 2020?

För att uppfylla syftet med undersökningen och den specifika problemformuleringen har jag brutit ner forskningsfrågan i tre frågeställningar:

1. Har utländska militärteoretiska koncept överförts till svensk doktrin i samband med utvecklingen av Doktrin för gemensamma operationer?
2. Vilka överföringsstrukturer kan identifieras när utländska militärteoretiska idéer och koncept förts in i Doktrin för gemensamma operationer?
3. Hur har interna faktorer påverkat utformningen, när utländska militärteoretiska idéer förts in i Doktrin för gemensamma operationer?

Uppsatsens vetenskapliga bidrag

Inomvetenskapligt utgör denna studie ett empiriskt unikt bidrag till forskningen om hur västerländska alliansfria småstater påverkas av utländska influenser vid doktrinutveckling. Utomvetenskapligt bidrar studien med slutsatser och rekommendationer rörande Försvarens doktrinutvecklingsprocess.

Disposition

I uppsatsens kommande kapitel avhandlas centrala begrepp, teoretiska utgångspunkter och undersökningens forskningsdesign. Därefter följer resultatkapitlet som inkluderar såväl

resultat, diskussion och slutsatser. Slutligen i uppsatsens avslutningskapitel summeras undersökningens slutsatser följt av en reflektion kring resultatet, bidraget, dess yrkesmässiga relevans samt förslag på vidare forskning.

2. Teori och Metod

Teori

Doktrin

Militär doktrins huvudsakliga syfte är att förbereda nationens väpnade styrkor för möjliga framtida krig. Krigsförberedelser är en kontinuerlig process som innefattar många olika aspekter, såsom att skaffa sig kunskap om potentiella fiender genom information och underrättelser, att utveckla den militära organisationen och utbilda sina styrkor, att skaffa sig rätt vapen och utrustning, och att utveckla planer och taktik för att möta olika scenarier.¹⁰ Militär doktrin är en del av krigsförberedelserna och behöver därför ständigt utvecklas.

Beträffande forskning om militär doktrin, är frågor om vad militär doktrin är, för vem och till vilken nytta, några av de mest grundläggande och centrala. Militär doktrin kan vara antingen formell (publicerade texter) eller informell (kollektiva tankar eller kulturella uttryck i militära organisationer). Den formella doktrinen är en officiell skrift som manifesterar hur organisationen som kollektiv ska tänka och sträva mot överordnade målsättningar. Den är oftast framtagen av en brett sammansatt expertgrupp och fastställd av den högre ledningen inom organisationen. Organisationens expertgrupp och högre ledning utgör en auktoritet som ger doktrinen en tyngd som per automatik främjar en grundläggande acceptans inom organisationen. För att en doktrin ska bli allmänt accepterad behöver organisationen som kollektiv kunna identifiera sig med de principer och normer som doktrinen ger uttryck för. På så sätt behöver doktrinens budskap vara i tillräcklig samklang med publikens självbild (kultur).¹¹

Militär doktrin kan delas in i militärstrategisk, operativ, taktisk och teknisk. Länder har olika definition för vad som utgör en militär doktrin och inom forskningen är det heller ingen självklarhet vad som avses med en militär doktrin. En militär doktrin kan vara en stående order för ett visst förband, ett taktiskt reglemente, en handbok, instruktion eller en militärstrategisk doktrin som den vi känner till i Sverige idag.¹² En formell doktrin är ett dokument under ständig utvärdering och revidering, som ofta ändras och uppdateras för att möta nya utmaningar,

---

¹⁰ Gray, Colin S., *Modern Strategy*. Oxford: Oxford University Press, 1999, 23–44.

¹¹ Thunholm, Peter, Jerker Widén, & Niklas Wikström, *Militära arbetsmetoder – en lärobok i krigsvetenskap*. Malmö: Universus Academic Press, 2018, 16–24.

¹² Försvarmakten, *Militärstrategisk doktrin 2022 - MSD22*. Stockholm: Försvarmakten, 2022, s.11

möjligheter och förändringar i omvärlden, så som till exempel nya metoder för krigföring och ny teknologi.¹³ I den här uppsatsen avhandlas endast formell doktrin.

Koncept

Med koncept avser jag en bärande idé eller en grundläggande föreställning om hur olika delar av en verksamhet ska kombineras eller samordnas,¹⁴ till exempel metoder för att uppnå operativa eller militärstrategiska effekter och beskrivningar om hur stridsfältet kan delas in eller förstås på angivet sätt.¹⁵

Normspridning (Norm Diffusion)

Vid NATO:s toppmöte i Prag 2002 beslutade alliansen att den skulle genomgå en transformation. I täten för alliansens förändringsarbete har USA drivit utvecklingen mot ett fokus på utnyttjandet av ny informationsteknologi. Kritiker menade att det uppstod ett förmågegap (*transformation gap*) inom alliansen till följd av att europeiska medlemsländer varit oförmögna och stundtals ovilliga att matcha nivån av amerikanska investeringar i ny militär teknologi. Farrell, Terriff och Osinga undersöker i sin antologi *A Transformation Gap? - American Innovations and European Military Change*, hur de europeiska NATO-medlemsländerna utvecklades i förhållande till de amerikanska koncepten för militär förändring (*military transformation*) och det av NATO fastställda motsvarande koncepten. Författarna undersöker om den europeiska transformationen influerats av nya militära koncept och idéer från USA. Hur långt de europeiska länderna kommit med sin transformation och hur väl den överensstämmer med den definition som USA respektive NATO formulerat. I respektive fallstudie analyseras medlemsländernas transformation utifrån teknologiska, doktrinära och organisatoriska innovationer. Ett annat syfte med antologin var att undersöka processen för militär transformation i respektive land. Som vägledning tillämpar författarna ett analysverktyg som utforskar de transnationella processerna genom vilka amerikanska idéer och innovationer sprids baserad på tidigare forskning om militär innovation, normspridning och alliansteori.¹⁶

---

¹³ Thunholm, Widén & Wikström, 2018, 16–24.

¹⁴ Nationalencyklopedin. Betydelse av ordet *koncept* inom företagsekonomi. <https://www.ne.se/s/s%C3%B6k/?t=uppslagsverk&q=koncept>. Hämtat: 2023-03-14.

¹⁵ Försvarsmakten, *Militärstrategisk doktrin 2016 - MSD16*. Försvarsmakten: Stockholm, 2016, s.9.

¹⁶ Farrell, Theo, Terry Terriff & Frans Osinga, *A Transformation Gap? - American Innovations and European Military Change*. Stanford University Press, Stanford, California: 2010, 1-13.

Den delen av analysverktyget som är baserad på litteraturen om normspridning och syftar till att utforska doktrinär förändring sammanfattas nedan.¹⁷

Farrell, Terriff och Osinga undersöker tre möjliga motiv för aktuell militär förändring, ökad effektivitet, rationellt beslut baserat på ökad hotbild, knappa resurser och interoperabilitet eller legitimitet för egen organisation och organisationens behov av ökade resurser.¹⁸

Överföringsstruktur:

Vilka nationer eller organisationer försöker respektive medlemsland efterlikna?¹⁹

Internalisering och normstyrka:

Om normen införlivas i organisationen, har denna uppnått internalisering. Inom ramen för Farrell, Terriff och Osingas studie används denna del av teorin för att undersöka och värdera hur länge och hur väletablerad konceptet för militär transformation var i respektive fall. Samt för att jämföra hur lika konceptet i respektive medlemsland var i förhållande till USA och NATO:s motsvarande koncept. Faktorn ”normstyrka” användes också för att jämföra hur tolkningarna av konceptet för militär transformation varierade mellan de i studien ingående sex europeiska medlemsländer.²⁰

I de fall där konceptet anpassats vid internalisering förekommer fyra formande faktorer:

(1) Kultur, (2) Organisatoriska intressen, (3) Resurser och (4) Styrning.²¹

Teorin om normspridning förefaller lämplig för att undersöka hur utländska militärteoretiska idéer och koncept överförs och formas in i svensk militär doktrin. Detta då teorin dels är konstruerad för att beskriva hur idéer sprids ifrån en militär organisation till en annan, dels hur dessa idéer anpassas efter lokala förutsättningar. I följande metodavsnitt kommer jag att anpassa och operationalisera teorin för min specifika undersökning.

---

¹⁷ Farrell, Terriff & Osinga, 2010, 9-11 & 202-206.

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Ibid.

²⁰ Ibid.

²¹ Ibid.

Operationalisering av normspredningsteorin

För den här studien har Farrell, Terriff och Osingas teoretiska analysverktyg anpassats för mina specifika frågeställningar. Eftersom motiv och normstyrka inte ryms inom ramen för syftet med min undersökning och mina frågeställningar har dessa två komponenter plockats bort.

Internalisering

Om utländska militärteoretiska koncept överförs till DGO20 har dessa internaliserats. Beskriver intervjugruppen att koncepten bygger på utländska koncept?

Besvara frågeställningen:

Har utländska militärteoretiska koncept överförs till svensk doktrin i samband med utvecklingen av Doktrin för gemensamma operationer?

Överföringsstruktur

Hur beskriver intervjugruppen att nya militärteoretiska idéer och koncept kommit in i doktrinutvecklingsprocessen i samband med framtagningen av DGO20?

Syftar till att besvara frågeställningen:

Vilka överföringsstrukturer kan identifieras när utländska militärteoretiska idéer och koncept förts in i Doktrin för gemensamma operationer?

Formande faktorer

Kan intervjugruppens utsagor tolkas som att en eller flera av de interna faktorerna (1) Styrning, (2) Organisatoriska intressen, (3) Resurser eller (4) Kultur förändrat utformningen av hur utländska militärteoretiska idéer och koncept internaliserats?

Syftar till att besvara frågeställningen:

Hur har interna faktorer påverkat utformningen, när utländska militärteoretiska idéer förts in i Doktrin för gemensamma operationer?

Metod

Forskningsdesign

I detta kapitel kommer jag att presentera och beskriva den använda forskningsdesignen för min undersökning av aktuell forskningsfråga. Datainsamlingen har utförts genom semistrukturerade intervjuer med en ändamålsenlig intervjugrupp.²² En deduktiv ansats med Farrell, Terriff och Osingas normspridningsteori som teoretisk ram har tillämpats för att analysera och tolka insamlade data i en kvalitativ textanalys. Genom detta tillvägagångssätt avser jag skapa en ökad förståelse av utländska influensers påverkan på svensk doktrin inom ramen för utvecklingen av Försvarens Doktrin för gemensamma operationer och dess implikationer för den svenska försvarsmaktens doktrinutvecklingsprocess.

Datainsamling

Då syftet med studien är att utforska hur utländska militärteoretiska idéer och koncept överförs och formas in i svensk doktrin finner jag att svaret lämpligast erhålls genom intervjuer med individer inblandade i aktuell process. Ett alternativ hade annars varit att jämföra svensk doktrin med utländsk doktrin, militärteoretisk litteratur och interna dokument i Försvarens Doktrin. En sådan undersökning hade sannolikt varit mer tidskrävande och innefattat en rad olika problem kopplat till validitet.²³ Exempelvis skulle likheter mellan svensk och utländsk doktrin kunna bero på tillfälligheter och ursprunget till den svenska överföringen svår att spåra, särskilt med tanke på skillnader i språk. Ett annat alternativ hade kunnat vara en enkätstudie med samma urval av intervjupersoner, men eftersom omfattningen av utländska influenser på svensk doktrin för mig är okänt, hade en sådan undersökning inte kunnat inriktats på svar där respondenten visar sig ha mer kunskaper att förmedla. Däremot genom semistrukturerade intervjuer är det forskaren som sätter agendan och samtalet kan ledas in och utforska påförhand okända frågor på aktuellt ämne.²⁴ Även om en intervjupersonerna kan vara ”centralt placerade källor”,²⁵ kan dessa primärkällor innehålla felaktigheter då intervjupersonernas utsagor inte nödvändigtvis är baserade på fakta, okunskap och glömska kan ha påverkat sanningshalten.²⁶

---

²² Fejes, Andreas. & Robert Thornberg, *Handbok i Kvalitativ Analys*. Stockholm: Liber AB, 2019, 168–169.

²³ Ejvegård, Rolf, *Vetenskaplig metod – Tredje omarbetade upplagan*. Lund: Studentlitteratur, 2003, 73.

²⁴ Denscombe, Martyn, *The Good Research Guide: Research Methods for Small-Scale Social Research Projects*. McGraw Hill: Open University Press, 2021, 230.

²⁵ Esaiasson, Peter, (et.al.), *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad. 5 uppl.* Stockholm: Wolters Kluwer Sverige AB, 2017, 267.

²⁶ Fejes & Thornberg, 2019, 275–276.

Val av intervjugrupp

För den aktuella undersökningen har Kärnarbetsgruppen och ordföranden för Referensgruppen (även refererad till som den operativa chefsgruppen) valts ut.²⁷ Urvalet av intervjugrupp är baserat på centralitet,²⁸ därför att Kärnarbetsgruppen är den instans i doktrinutvecklingsprocessen som skriver doktrinen och fungerar som ett sista filter för influenser utifrån. Chefen för Referensgruppen/operativ styrgrupp har valts ut därför att denne indirekt hade befälsrätt över Kärnarbetsgruppen och insyn i Försvarmaktsledningens styrningar och var dessutom formellt ansvarig inför Försvarmaktsledningen för den produkt som Kärnarbetsgruppen tog fram.²⁹ Ambitionen var att hela Kärnarbetsgruppen samt ordföranden för Referensgruppen skulle intervjuas. Nu kunde dessvärre enbart åtta av Kärnarbetsgruppens totalt elva medlemmar intervjuas på grund av att vissa inte hade möjligheten att delta och andra inte gick att nå. Trots att inte hela Kärnarbetsgruppen har kunnat intervjuas anser jag, inom ramen för aktuell forskningsfråga, att det har mindre betydelse och att kraven för homogenitet och ändamålsenlighet kan anses vara tillfyllest.³⁰

Intervjugruppen

Kärnarbetsgruppen som av vissa delades in i en inre och yttre kärna bestod av representanter ifrån såväl Försvarmakten som Förvarshögskolan. I den inre kärnan ingick tre till fem personer som hade en större roll i utformningen av doktrinen, av dessa maximalt fem har fyra intervjuats. Av Förvarshögskolans totalt tre representanter har två intervjuats. I intervjugruppen har projektledaren samt projektsekreteraren (tillika biträdande projektledare) intervjuats. Bland de intervjuade finns två personer som tjänstgjort vid *Development Concept and Doctrine Center (DCDC)*³¹ i Storbritannien och jag har intervjuat både den nuvarande och den dåvarande ”huvudman doktrin” i Försvarmakten (vilken initierade arbetet med DGO 20).

Intervjuguide

Frågorna i intervjuguiden utgör en operationalisering av normspridningsteorin och är i sig en teoretisk konstruktion syftande till att intervjupersonerna ska belysa händelser som beskriver

---

²⁷ Försvarmakten. *Doktrin för Gemensamma Operationer – DGO 20*. Stockholm: Försvarmakten, 2020, 149.

²⁸ Esaiasson, (et.al.), 2017, 267.

²⁹ Denscombe, 2021, 78-79.

³⁰ Fejes & Thornberg, 2019, 168.

³¹ Development Concept and Doctrine Center.

hur införandet av utländska militärteoretiska idéer och koncept har drivits på och formats in i svensk doktrin. Frågorna är konstruerade för att så väl uppsatsens frågeställningar och normspredningsteorins pådrivande och formande faktorer ska besvaras. Frågornas indelning syftar till en initial klassificering av insamlade data, en slags grovsortering (intervjuguiden återfinns i Bilaga 1).³²

Genomförande av intervjuer

Intervjuerna har ägt rum så väl digitalt som genom fysiskt möte mellan intervjuare och respondent. I vissa fall har kompletteringar ägt rum genom e-post eller andra digitala meddelandeformat. Intervjuerna har spelats in och sedan transkriberats till intervjuavskrifter.³³

Analysteknik

Studien grundar sig i en iterativ process där jag närmat mig texten baserat på min förförståelse, vilken har reviderats i takt med att jag vid upprepade tillfällen bekantat mig med och tolkat det empiriska underlaget.³⁴ Första mötet med texten ägde rum under intervjuerna och följdes av transkriberingen och en djupare tolkning av innehållet. Anteckningar har gjorts redan under intervjuerna och under transkriberingen för att främja klassificering och kategorisering av utsagor i efterföljande steg.³⁵ Textstycken klassificerades inledningsvis i en av två överordnade kategorier pådrivande eller formande faktorer. I nästa steg sorterades textstyckena i kluster som bildande de underordnade kategorierna. En re-analys genomfördes där vissa textstycken sorterades bort eller flyttades till bättre passande kategorier.³⁶ Slutligen tolkades och sammanfattades utsagorna i varje kategori som berättelser om Kärnarbetsgruppens erfarenheter av pådrivande och formande faktorer vid idéöverföring av utländska militärteoretiska idéer och koncept.

---

³² Esaiasson, (et.al), 2017, 136-137.

³³ Fejes & Thornberg, 2019, 169.

³⁴ Ibid., 170.

³⁵ Ibid., 170-171.

³⁶ Ibid., 171.

Etiska överväganden

I denna studie har jag som författare eftersträvat att leva upp till Vetenskapsrådets riktlinjer för forskningsetik.³⁷ Intervjupersonerna har gett sitt uttryckliga samtycke till att delta i denna studie och informerats om att de utan angiven orsak har rätten att återkalla sitt samtycke och där igenom exkluderas ur studien, fram tills den tidpunkt då uppsatsen offentliggörs. Eftersom intervjupersonerna står namngivna i slutet av DGO20, är fullständig anonymitet svår att uppnå. Samtidigt är intervjupersonernas personuppgifter i det här fallet inte att betrakta som känsliga. I uppsatsen har jag varit restriktiv med bakgrundsbeskrivningar av intervjupersonerna och refererar endast till pseudonymerna IP1 till IP9. I citat där intervjupersonernas berättelser riskerar att avslöja sin egen identitet har omskrivningar tillämpats. När personuppgifterna inte längre behövs för studiens ändamål kommer de att raderas. Det inkluderar ljudfilen, intervjuutskriften och det underskrivna samtyckesformuläret. Inga obehöriga kommer fram till dess att uppgifterna raderas att ha tillgång till intervjumaterialet. När personuppgifterna inte längre behövs för uppsatsen kommer dessa raderas.

---

³⁷ Swedish Research Council, *Good Research Practice*. Stockholm: Vetenskapsrådet, 2017, 40–41

3. Resultat

Internalisering

Överföring av utländska koncept

Det råder ingen tvekan om att utländska militärteoretiska idéer och koncept förts in i DGO20 och det finns heller ingen i intervjugruppen som påstår någonting annat. Att i denna studie redogöra för alla utländska influenser på innehållet i DGO20 är inte möjligt och heller inte avsikten med min undersökning. I avsnittet Internalisering ges därför endast tre tydliga exempel där utländska idéer och koncept överförts till svensk militär doktrin. Dessa tre koncept omnämns i samtliga intervjuer som exempel på utländska koncept som överförts.

Flexibilitet

På frågan om det fanns någon källa som var särskilt viktig för DGO20, svarar en av intervjupersonerna: ”[...] som när vi införde det här med *On flexibility*. Den var ju klart kopplat då till Meir Finkels forskning.”³⁸

Gemensamma funktioner

Att Natos koncept för *joint functions*, som i DGO heter gemensamma funktioner, infördes är inte heller det kontroversiellt. Huvuddelen av Intervjupersonerna anger att koncept hämtats ifrån Nato.³⁹ Konceptet har sitt ursprung i Natos tankar om *joint synchronization* och infördes redan då SPL (Svensk planerings- och ledningsmetod) skrevs. Dessutom var INSS organiserade och arbetade redan enligt konceptet.⁴⁰ En av intervjupersonerna förklarar hur den minns det som att det gick till.

Personen i fråga hade jobbat som lärare på *Baltic defence college*, så han hade ju med sig stor inspiration och det är ju NATO-skola, Baltic defence college, lärare från NATO. Det var en väldig inspirationskälla. Det här med gemensamma funktioner, eller *joint functions*, det kom ju in väldigt mycket via honom och hans arbete på *Baltic defence college*.⁴¹

---

³⁸ IP1.

³⁹ IP1, IP2, IP3, IP4, IP9.

⁴⁰ IP1, IP4, IP9.

⁴¹ IP1.

Operationsmiljön

Sista exemplet där det tveklöst har varit en utländsk influens, var beskrivningen av operationsmiljön. IP4 menar att införandet berodde på att det fanns en uttalad styrning om att DGO20 skulle harmoniseras med NATO:s doktrin.

Ja, vi har läst massor av NATO-doktrin, i det här. Och det var ju också att vi skulle harmonisera den med NATO-doktrin och vi har gjort flera stycken harmoniseringar. Det ena är ju operationsmiljön.⁴²

Överföringsstruktur

Kärnarbetsgruppens sammansättning

Sammansättningen för arbetsgruppen för en doktrin bör inte vara en slump, eftersom arbetsgruppen utgör ett slags filter för vad som tas in i svensk doktrin. Ett citat som belyser hur Kärnarbetsgruppen hanterade synpunkter utifrån belyser den avgörande roll som författarna hade för vad som togs in i doktrinen.

Ett av våra första möten med ledningsgruppen så presenterade vi då detta, Cynefin-modellen. Du vet hur den ser ut? Den är tecknad. Och då hade vi med den på bild i texten och det här föll inte i god jord, kan jag säga. Det slutade med att följande kommentarer kom till oss, 'Ta bort den där jävla spindeln!' OK. Så den är inte med, men texten är med. Men jag vet att de ville att vi skulle ta bort texten också. Uttryck som 'Den här skiten hör inte hemma i en doktrin!' OK. Ibland måste man låta saker falla och inte kommentera det. Och så får det mogna lite och så tar vi inte bort det. Vi tar bort det som syns för ögat, som stör och så får det stå kvar. För sen kom aldrig någon kommentar om det här igen.⁴³

Flera av de individer som ingick i Kärnarbetsgruppen hade betydande erfarenhet från NATO och andra internationella sammanhang. Det inkluderade tidigare tjänstgöring som lärare vid *Baltic Defence College* och andra NATO: skolor, samt utbildning och uppdrag inom ramen för NATO. Dessa erfarenheter påverkade deras arbete och tillförde insikter och inspiration till studien. Dessutom hade vissa av dem deltagit i internationella övningar och uppdrag där de tillämpade NATO-metoder och hade erfarenhet från projekt vid *Multinational Capability Development Campaign* (MCDC) i USA.⁴⁴ Hur Kärnarbetsgruppen sattes samman har

---

⁴² IP4.

⁴³ IP9.

⁴⁴ IP1, IP2, IP4, IP6, IP8, IP9.

beskrivits som en lyckosam tillfällighet.⁴⁵ En annan reflekterar kring den påverkan som individerna i Kärnarbetsgruppen hade för vad som blev skrivet.

[...] han har ju varit lärare i doktriner på en NATO-skola. Där kanske NATO fick lite inflytande, att vi hade en med djupare kompetens i det. Det är en sådan faktor som man inte ska bortse ifrån, vem det är som har sista ordet vid texten.⁴⁶

Om doktrinutveckling ska tas seriöst, bör en fast organisation inrättas. Det skulle göra processen snabbare och förbättra omhändertagandet av *lessons learned*. I Försvarmakten finns en process, men ingen stående organisation för doktrin.⁴⁷

[...] det gör att analysen blir väldigt lång och svår i början, för vi har ingen typ av organiserad uppföljning utav det här. Så det borde vi ju liksom få till.⁴⁸

Idag på Förvarsstabens strategienhet finns en person med ansvar för doktrin, Försvarmaktens huvudman doktrin.⁴⁹ Palmgren och Thunholm skriver i sin rapport om doktrinutveckling i tre krigserfarna länder att den viktigaste källan för doktrinutveckling är *lessons learned* (insamlade, bearbetade och systematiserade erfarenheter ifrån operationer) och politiska inriktningar.⁵⁰ Inga konkreta exempel har framkommit där *lessons learned* har påverkat innehållet.⁵¹

Det finns ju en sådan funktion på Insatsstaben och de ska ju leverera det. INS ERF någonting. Någon överste som leder det, några stycken som jobbar. Jag vet inte om den finns kvar. Men nej, vi fick ingenting konkret kan jag säga. Som jag tycker.⁵²

Däremot anser vissa att det ändå fanns ett inbyggt system för att få in erfarenheter i doktrinutvecklingen.

Alltså tyvärr, egentligen inte speciellt mycket. Men det får vi ju indirekt i att Kärnarbetsgruppen kommer ifrån J:na. De relaterar ju mycket till vad de har med sig, så det var ju liksom själva sammansättningen utav det här.⁵³

Tidigare forskning pekar dessutom på att det är svårt att få en bra sammansättning i doktrinarbetsgruppen när denna organiseras genom tillfälliga sammansatta grupper.⁵⁴

---

⁴⁵ IP9.

⁴⁶ IP6.

⁴⁷ IP3, IP4, IP8.

⁴⁸ IP4.

⁴⁹ IP3, IP8.

⁵⁰ Thunholm, Peter & Anders Palmgren, *Hur operativ doktrin utvecklas: en studie av tre krigserfarna försvarsmakter*. Stockholm: Förvarshögskolan (FHS), 2015. s.2.

⁵¹ IP1, IP3, IP5, IP8.

⁵² IP8.

⁵³ IP4.

⁵⁴ Thunholm & Widén, 2016, 17.

NATO

NATO är, sedan Sverige gick med i Partnerskap för fred (PFP) 1994, den naturliga internationella inflytelsen för svensk doktrinär förändring. Trots att Sverige sedan drygt 200 år varit alliansfritt har Försvarsmakten efter Kalla krigets slut anpassat sin egen doktrin efter utländska doktriner, med motivet att Sverige deltar i multinationella insatser inom ramen för FN, NATO och europeisk krishantering.⁵⁵ Sverige upplever just nu det allvarligaste säkerhetspolitiska läget sedan början av 1980-talet,⁵⁶ och att avvärja ett väpnat angrepp ifrån Ryssland skulle sannolikt kräva militärt stöd utifrån. Överallt där Försvarsmakten uppträder utomlands används NATO:s metoder, Sverige samarbetar huvudsakligen med medlemsländer i NATO och det sannolikaste är att om Sverige behöver stöd utifrån, kommer det att ske genom ett land som är medlem i NATO. samt att Försvarsmakten tveklöst måste förhålla sig till NATO.⁵⁷

En av intervjupersonerna belyser hur Sverige på grund av omvärldsläget och Försvarsmaktens åtaganden internationellt ständigt kommer i kontakt med NATO och NATO:s metoder.

Vi kommer behöva förhålla oss till det här. Dom vi har samarbete med tillhör NATO. När jag själv var utomlands på mission, så körde vi enligt NATO. Även om det var FN så var det NATO:s processer rakt igenom, allting.⁵⁸

En annan intervjuperson hänvisar till politiska implikationer via skrivelser i MSD16 och att det inte kan uteslutas att hjälp kommer ifrån NATO och vi därför behöver anpassa doktrin därefter.

Men vi har ju det som en styrning från statsmakten, att vi ska förbereda oss på att kunna genomföra strid tillsammans med andra. Då är det ju en option, och då sneglade vi på, 'hur gör man i NATO? Hur löser de sina artikel 5 operationer?' Så det är väl de områdena som jag tycker har influerat boken, så här på rak arm.⁵⁹

NATO genom Storbritannien

Försvarsmakten bör fortsätta samarbetet med DCDC även efter ett svenskt inträde i NATO, eftersom DCDC ger Försvarsmakten insyn i kommande NATO-doktrin. Vid en jämförelse mellan DGO, NATO, Storbritannien och USA vid tidpunkten för arbetet med DGO är beskrivningen av operationsmiljön som presenteras i DGO mest lik den som var beskriven i

---

⁵⁵ Försvarsmakten, 2002, 11.

⁵⁶ Försvarsmakten, *MUST Årsöversikt 2022*. Stockholm: Försvarsmakten, 2022, 6.

⁵⁷ IP1, IP2, IP3, IP4, IP5, IP6, IP7, IP8, IP9.

⁵⁸ IP2.

⁵⁹ IP3.

brittisk doktrin. Att Försvarsmakten influerats genom närvaron i DCDC är så klart en del av förklaringen, men också att kommande NATO doktrin skulle utformas så.⁶⁰

Den nya AJP 0–1, som motsvarar militärstrategisk. Den överensstämmer med DGO:n. Där finns domänerna på samma sätt. [...] våra chefer, dom var helt med på det, för vi kunde visa att, 'så här kommer de nya NATO-doktrinerna se ut'.⁶¹

Storbritannien har varit en stor influens för Kärnarbetsgruppen, främst genom DCDC och den svenska personalen som är placerad där.⁶² DCDC användes som remissinstans, inte bara den svenska personalen, utan också den brittiska.⁶³ Personal ifrån DCDC var även i Sverige och anordnade en doktrinskrivarkurs på Försvarshögskolan för Kärnarbetsgruppen och Kärnarbetsgruppen hade även möjligheten att resa över till Storbritannien för workshop och doktrinseminarium tillsammans med britterna.⁶⁴ En Intervjuperson belyser utbytet och hur de influerade Kärnarbetsgruppen.

Vi var ju en vecka i Shrivenham och hade workshop där de fick kritisera vår text. [...] och det var där det föddes också, tanken kring det här med integrationstänkande. [...] då blev man inspirerad av det vi hade diskuterat med britterna. Så vi var väl ganska influerade av Storbritannien.⁶⁵

Diskussionerna med britterna hjälpte också Kärnarbetsgruppen med att få in de delar som andra nationer kan tänkas vilja läsa i den svenska doktrinen.⁶⁶

Britterna ville också veta mer om hur ledningsförhållandena ser ut i en operation och därför utvecklade vi det, hur vi tänker att vi ska leda.⁶⁷

Vilket fler i Kärnarbetsgruppen tar upp.

[...]och det är därför de är så välutvecklade, med många skisser."⁶⁸ Ibland tog man in delar som redan fanns i brittisk doktrin. "Den är egentligen tagen från den brittiska doktrinen, för de hade precis en sådan."⁶⁹

Försvarsmakten får ut mycket av att ha personal på DCDC, men utbytet innebär också att Storbritannien kan dra nytta av den svenska närvaron.

---

⁶⁰ IP1, IP2, IP3, IP4, IP6, IP8, IP9.

⁶¹ IP2.

⁶² IP1, IP3, IP6, IP7, IP9.

⁶³ IP2, IP3, IP6, IP9.

⁶⁴ IP1, IP3, IP6, IP7, IP9.

⁶⁵ IP1.

⁶⁶ IP2, IP3, IP4, IP9.

⁶⁷ IP3.

⁶⁸ IP9.

⁶⁹ IP4.

[...] vi företräder Storbritannien i ärenden som rör DCDC. Så man får tilldelat verksamhetsområden som är både brittiska, NATO och svenska. Sen representerar man Storbritannien som britt när man åker ut. Man deltar i en mängd olika arbeten i NATO och är representant för Storbritannien och har mandatet att föra Storbritanniens talan och rösta för Storbritannien i olika sammanhang.⁷⁰

Samarbetet med Storbritannien kompenserar delvis för Försvarsmaktens avsaknad av en fast organisation för doktrinutveckling. Försvarsmaktens konceptutvecklingscenter (FMKE) i Enköping lades ner år 2010 till följd av krav på besparingar. Vissa funktioner överfördes till Högkvarteret och försvarsgrenarnas stridsskolor. För att täcka bristerna inledde Försvarsmakten ett samarbete med DCDC, där inbäddade förbindelseofficerare från Försvarsmakten får delta i framtidsstudier, koncept- och doktrinutveckling.⁷¹

USA

Genom DCDC har Försvarsmakten insyn i NATO:s doktrinära framtid. Det huvudsakliga syftet med att vända sig till USA för militärteori och koncept har således varit för att se i vilken riktning NATO är på väg och att Sverige följer efter. Annars var USA:s doktrin ingenting som Kärnarbetsgruppen tittade särskilt mycket på i jämförelse med andra doktriner.⁷²

Ja, alltså, vi har läst flera olika både kanadensiska, brittiska, amerikanska och NATO, men grundtanken var i alla fall att det är NATO som är, liksom, grund.⁷³

Sedan har Kärnarbetsgruppen varit inblandade i MCDC-arbete och haft utbyte med NATO:s *Allied Command Transformation* (ACT) och DCDC deltar också i MCDC, där svenskar ibland får representera Storbritannien i arbetet.⁷⁴

Vi hade lite kontakt med NATO:s ACT. Det är deras konceptutvecklingsenhet. Den som är på strategisk nivå är i USA. Och det är deras koncept som ligger till grund för de nya doktrinerna som skrivs. De kommer därifrån liksom, koncepten. Ungefär som, vi tar koncepten här ifrån (MSD) och skriver det här (DGO), så kommer koncepten ifrån ACT till NATO:s och så skriver man det där, liksom. [...] Vi hade mest diskussioner och resonemang, att det ligger i linje med saker och ting och våra tankar stämmer i stort och så där. I förhållande till NATO:s framtida koncept. De byter ju helt sitt militärstrategiska koncept. Vi var ju lite intresserade av att se hur vi förhöll oss till det.⁷⁵

---

⁷⁰ IP3.

⁷¹ IP1, IP3, IP8.

⁷² IP3, IP7.

⁷³ IP4.

⁷⁴ IP2, IP3, IP8.

⁷⁵ IP2.

Försvarshögskolan

Försvarshögskolan (FHS) spelade en betydande roll i Kärnarbetsgruppen genom att bidra med överföring av nya militärteorier, särskilt Meir Finkels flexibilitetsteori, har starkt influerat doktrinen. Även att FHS försåg Kärnarbetsgruppen med läsmaterial tas upp i detta sammanhang.⁷⁶

Argumenten var, det här undervisar vi nu på Försvarshögskolan. Det här kommer eleverna ut med. Vi tycker det här är bra och det vore konstigt om vi inte hade med i boken, då alla yngre kommer med det här från skolan.⁷⁷

FHS var också en stor bidragsgivare när det kommer till vilket material som skulle läsas och seminariebehandlas i Kärnarbetsgruppen.⁷⁸

Då hjälpte de oss med seminariefrågor och även urval av doktrinerna, var vi skulle läsa någonstans och så där. Så jag upplevde att vi kunde läsa allting om vi ville, men om inte vi hann så fick vi invisning, att de här avsnitten läser vi och sen är det de här seminariefrågorna vi diskuterar.⁷⁹

Formande faktorer

Styrning

Samtidig revidering av både MSD och DGO parallellt kan minska ledtider för doktrinär utveckling. Vad som redan var skrivet i MSD16 blev många gånger vägledande och begränsande för vad som skulle skrivas i DGO20.⁸⁰ En intervjuperson beskriver hur de i förhållande till ”gråzon” fick stå tillbaka på grund av skrivningar i MSD16.

Men vi ville inte ändra allt för mycket. Men jag tror ju att det, *continuum of competition*, är nästan bättre. Britterna har ju det begreppet i stället, för de har ju lämnat gråzon för många, många år sedan. De kritiserade oss för att vi skrev om gråzon och vi skrev ju inte jättemycket om det. Men vi ville ju förhålla oss till MSD16, som introducerade det begreppet.⁸¹

Mycket av den politiska styrningen sker indirekt genom tidigare skriven MSD. Men nya politiska beslut om bilaterala samarbeten och avtal samt försvarsbesluten påverkar direkt

---

⁷⁶ IP1, IP2, IP3, IP5, IP7.

⁷⁷ IP7.

⁷⁸ IP1, IP3, IP5, IP7.

⁷⁹ IP3.

⁸⁰ IP1, IP3, IP4, IP5, IP6, IP8.

⁸¹ IP1.

innehållet även i operativ doktrin, bland annat genom Försvarmaktens strategiska inriktning (FMSI).⁸²

Sen är det ju självklart så att, ja, det är klart att det finns politiska styrningar. Men det förväntade vi oss egentligen att den militärstrategiska doktrinen ska ta hand om.⁸³

Att Förvarsdepartementet sitter på Jakobsgatan hade undgått Kärnarbetsgruppen som inte behövde redovisa doktrinen utanför Försvarmakten.

[...] men vi var inga redovisningar för Förvarsdepartementet. När man skriver MSD, då måste man ner till Regeringsgatan [sic] och föredra för Förvarsdepartementet.⁸⁴

Försvarmakten behöver öka sin kunskap om doktrin för att möjliggöra bättre styrning av svensk doktrinutveckling. De initiala styrningarna till Kärnarbetsgruppen var relativt fria och ospecificerade, med uppmaningen ”skriv en doktrin!”⁸⁵. Det fanns ingen skriftlig uppgift eller tydliga riktlinjer vid den tiden. Vilket kan bero på en låg kunskapsnivå om doktrin hos de ansvariga.⁸⁶

Nej, jag upplevde att vi hade väldigt vida ramar att ägna oss åt och det tror jag beror också på att de flesta är osäkra på vad doktrin faktiskt är?⁸⁷

Trots den fria uppgiftsställningen fanns vissa uttalade styrningar, såsom att behålla uppdragstaktik ”*no matter what*”⁸⁸ och beakta modern militärteori.⁸⁹ En initial styrning var att revidera den tidigare operativa doktrinen och harmonisera den med den senaste militärstrategiska doktrinen från 2016, men Kärnarbetsgruppen föreslog senare att i stället skriva en helt ny.⁹⁰

Under arbetets gång fick gruppen många mindre styrningar genom möten med Styrgruppen och Referensgruppen.

Nej, jag uppfattar att det var mest nyanser i budskapet i boken alltså. Där, faktiskt, försvarsgrenscheferna ofta ville ha en hårdare skrivning än vad vi hade gjort, till exempel. Det var en tuffare attityd som skulle komma över boken, så att säga.⁹¹

---

⁸² IP1, IP3, IP4, IP7, IP9.

⁸³ IP4.

⁸⁴ IP8.

⁸⁵ IP5, IP8.

⁸⁶ IP5, IP8, IP9.

⁸⁷ IP9.

⁸⁸ IP8.

⁸⁹ IP4.

⁹⁰ IP1, IP2, IP3, IP4, IP5, IP6, IP9.

⁹¹ IP9.

Styrningarna blev mer precisa ju mer arbetet fortskred, särskilt på grund av Insatschefens personliga engagemang i projektet. Det fanns en övergripande ram med mål och tidsramar, men under arbetets gång kom det kontinuerligt styrningar och omdirigeringar.⁹²

Försvarsmakten har möjlighet att effektivisera sin doktrinutvecklingsprocess och accelerera doktrinär förändring på bekostnad av delaktighet och bred förankring. I vågskålen ligger snabbare doktrinär anpassning till förändringar av krigets karaktär på den ena sidan och risken för långsammare implementering och att doktrinen inte når acceptans på den andra sidan. I det här fallet förespråkar Nissers slutsatser att en öppen inkluderande doktrinutvecklingsprocess är avgörande för doktriner som blir implementerade.⁹³ Även Thunholm och Widén menar att en viktig faktor för att utveckla trovärdiga doktriner är att ha en process för inflytande och förankring. Det innebär att alla berörda parter ges möjlighet att påverka doktrinens utformning genom arbetsgrupper och ett remissförfarande där man på ett för utomstående transparent sätt bearbetar inkomna remissvar och beslutar om ändringar i en hög grad av konsensus mellan berörda parter. Vilket också framhävs som en mycket resurs och tidskrävande process.⁹⁴ Katsos menar i stället att problemet med ett konsensusbaserat system är att det oftast leder till den minsta gemensamma nämnaren av enighet som oftast slutar med att en intressegrupp kör över en annan eller att innehållet blir urvattnat och tappar sitt egentliga syfte. Som lösning förespråkar Katsos en mer centralstyrd doktrinutveckling där en överordnad organisation väljer ut publikationer som anses vara i behov av revidering och leder förändringen.⁹⁵

Kärnarbetsgruppen arbetade med att utveckla DGO20 genom att använda konsensus,⁹⁶ remisser och en balanserad strategi för förändring. En del av att eftersträva konsensus är att förankra doktrinen genom delaktighet. Vilket i sin tur minskar motstånd till förändring.⁹⁷

Vi hade ett arbetssätt som gjorde att alla var nöjda med resultatet, lite svensk modell. [...] Men om det inte kändes bra för alla, då gick det bort.⁹⁸

---

⁹² IP3.

⁹³ Nisser, 2022, 1-18.

⁹⁴ Thunholm & Widén, 2016, 27.

⁹⁵ Katsos, George E., *U.S. Joint Doctrine Development and Influence on NATO*. Joint Force Quarterly: JFQ, 2021 (101), p.88-96; Washington: National Defense University, 2021.

⁹⁶ IP1, IP2, IP8, IP9.

⁹⁷ IP1, IP2, IP8, IP9.

⁹⁸ IP2.

För att förankra doktrinen och minska motstånd till förändring involverades så många som möjligt i processen. Det genomfördes öppna remisser för att en bred delaktighet skulle möjliggöras.⁹⁹

[...]och vi har ju dessutom remissat den två gånger och då har vi också fått in synpunkter, så vi fick ju 1700 (svar), tror jag, första remissen. Så det är många beslut som har tagits under vägens gång.¹⁰⁰

Konsensus var också eftersträvad med referensgruppen,¹⁰¹ men det fanns vissa oenigheter kring delar av doktrinen, vilket resulterade i vissa förändringar och kompromisser.¹⁰² Flera av Intervjupersonerna nämner också att de begränsat sig för att inte göra för stora förändringar för snabbt.¹⁰³

Det finns ju alltid de som, 'varför ska vi ändra någonting som fungerar tillräckligt bra?' och det argumentet är väl hyfsat hållbart, men man måste hänga med i utvecklingen också. Så man får ju fundera, hur mycket ska vi ändra varje doktrin? Vi får inte ändra för mycket.¹⁰⁴

Organisatoriska intressen

En öppen, inkluderande och transparent doktrinutveckling kan minska risken för påverkan genom organisatoriska intressen. Beslut fattade genom konsensus kan också medföra att diskussion och kompromisser motverkar att någon instans tillförsäkras sig fördelar på andras bekostnad. Samt att doktrinutvecklingen i Försvarsmakten i huvudsak bedrivs av en oberoende fast organisation för doktrin. Samtidigt skulle en centraliserad ledning av doktrinutveckling minska påverkan ifrån organisatoriska intressen som leder till att koncept urvattnas.

Organisatoriska intressen har sannolikt påverkat utformningen av DGO20.¹⁰⁵ Även tidigare forskning indikerar att det är vanligt förekommande med organisationer som driver sina egna agendor utan att ta hänsyn till det gemensamma bästa.¹⁰⁶ Samtidigt har Kärnarbetsgruppen försökt att balansera dessa intressen och skapa en operativt logisk doktrin genom att försöka upprätthålla ett visst oberoende i arbetet. Trots att olika instanser och särintressen har försökt påverka innehållet för att främja sina egna perspektiv och agendor. Operationsmiljön och

---

⁹⁹ IP2, IP4, IP9.

¹⁰⁰ IP4.

¹⁰¹ IP2, IP3, IP4, IP5, IP9.

¹⁰² IP1, IP4, IP9.

¹⁰³ IP1, IP3, IP4, IP9.

¹⁰⁴ IP1.

¹⁰⁵ IP1, IP2, IP3, IP5, IP6, IP7, IP9.

¹⁰⁶ Thunholm & Palmgren, 2015, 40.

cyberdomänen är ett återkommande exempel,¹⁰⁷ Armén och markdomänen är ett annat,¹⁰⁸ även om de intervjuade ibland tonar ner det som ett exempel på organisatoriska intressen.

[...]de har ju kommit överens inom sin ledningsgrupp, motsvarande. Jag hör ju det här gång på gång fortfarande alltså, 'en domän, en chef', och varför de säger så, det är ju att Armén vill ju ta över Hemvärnet. Vill ju bli chef över militärdistriktet och så vidare. Så det är som en kamp på något sätt, mellan operativ chef och högre taktisk chef. Och det finns väl argument för båda, men här använder de liksom domän-begreppet för att nå det de vill.¹⁰⁹

En intervjuperson beskriver hur de interna diskussionerna fick direkt påverkan på skrivningen.

Det var mycket diskussioner och inte minst kring Information-, cyber-, telekrig- delarna. Och någonstans så, min minnesbild är att till slut, så här, 'äh, men vi får ta det som, alltså nu drar vi ett streck'.¹¹⁰

Det här exemplet visar hur Katsos beskrivning av problemet med konsensus kan påverka doktrin.¹¹¹

Även hos Insatsstaben själva kan egenintressen påverkat innehållet i doktrinen.¹¹²

Man kan inte sticka under stolen med att vi skrev det vi ville.¹¹³

Andra ger en mer nyanserad bild av förhållandena kring Insatsstabens eventuella egenintressen.

Vi var ju Insatsstaben. Så det är ju Insatsstaben som har skrivit boken, så kan vi ju säga lite krasst, tillsammans med FHS. Med synpunkter från Försvarsmakten i övrigt, på ett öppet, transparent sätt. Tycker jag. Men jag var ju en del av Insatsstaben. Det är klart att jag tycker det. Det kanske sitter någon annan där ute och tycker att de inte fick vara med och att allting var så hemligt, men det var det ju inte. Allting fanns tillgängligt.¹¹⁴

Eller vissa som belyser att det är svårt att skydda doktrinen om chefen fattat ett beslut som går emot den operativa logiken till förmån för organisatoriska intressen.

Där har ju vi skyddat själva doktrinen [...] Det är ju svårt, om det är en bra idé att chefen operationsledningen är en styrgrupp. [...] Medans DCDC, de sitter ju liksom utanför. Ja, man kan diskutera om det är bra eller dåligt [...] att man sitter i knät på nuvarande chefen.¹¹⁵

---

¹⁰⁷ IP1, IP7, IP9.

¹⁰⁸ IP1, IP3, IP5, IP6, IP7.

¹⁰⁹ IP1.

¹¹⁰ IP7.

¹¹¹ Katsos, 2021.

¹¹² IP4, IP6, IP8, IP9.

¹¹³ IP6.

¹¹⁴ IP9.

¹¹⁵ IP4.

Resursbrist

Försvarsmakten måste, även efter att Sverige blivit medlemmar i NATO, vara försiktiga med att anta NATO:s metoder och koncept för nationellt bruk. Även om en doktrin kan hantera viss diskrepans mellan faktisk verklighet och en vägledande vision, särskilt i en tid då Försvarsmakten är under tillväxt, kan NATO:s eller andra nationers kostym vara för stor för Sverige att bär upp. En av intervjupersonerna ställer sig frågande till om införandet av SPL verkligen var så klokt.

Jag kan ju säga att vi hade mycket diskussioner att, om vi hade fått börja om från början på riktigt. Hade vi, efter doktrinskrivningen, då skrivit SPL som den är idag? Tveksamt, faktiskt. Tveksamt. För NATO, som är ett stormaktssystem, med sina doktriner, bygger ju på att man har ganska omfattande stabsresurser. Som vi aldrig kommer ha, nationellt. SPL är ju ganska maffig och om man nu ska beta sig igenom den och göra ett superbedömning och planarbete, då är det mycket att jobba med. Men om du backar ur den planeringen och tittar på den. Ja, men hur mycket av det här har vi som svenskar behov av att göra? För vi har ju inte alla resurser som USA och Storbritannien har. Utan vi har ju en ganska liten försvarsmakt. Måste vi verkligen hålla på med den här SPL-komplikationen? Tveksamt!¹¹⁶

Ovanstående antyder att Sverige, likt Bjerga och Haaland påpekar, beskriva en organisation och metod som inte kan efterlevas av Försvarsmakten.¹¹⁷

Enligt flera av intervjupersonerna har resursbristen inte nämnvärt påverkat innehållet i doktrinen, eftersom den primärt är en ideologisk bok som beskriver hur man ska tänka snarare än hur man ska agera konkret. Doktrinen inkluderar även förmågor och resurser som kanske inte finns för närvarande men som har beslutats om för innevarande Försvarsbeslutsperiod.¹¹⁸

Å andra sidan menar vissa att resursbristen har påverkat utformningen av koncept inom DGO20. Till exempel nämns bristande kunskap och begränsad förmåga inom områden som cyber, logistik och underrättelser. Det framkommer även att resursbristen har påverkat möjligheterna att genomföra vissa strategier, som att etablera förmågan till A2AD (Anti-Access/Area Denial) i Östersjön eller att ha en rörlig ledningsförmåga för tillfälligt sammansatta förband.¹¹⁹

En av intervjupersonerna ger ett tydligt uttryck för att resursbrist begränsat det operativa utfallsrummet.

---

¹¹⁶ IP9.

¹¹⁷ Bjerga & Haaland, 2010, 505.

¹¹⁸ IP4, IP5, IP6, IP7, IP9.

¹¹⁹ IP1, IP2, IP3, IP9.

Hade vi haft en lite större organisation så hade man ju velat skriva in fler saker. Att vi använder manövertänkande redan i fredstid, för att skapa oss fördelar gentemot en motståndare.¹²⁰

Kultur

Svensk kultur har haft en betydande inverkan på idéöverföring och utformning av DGO20. I detta sammanhang har geografiskt läge, traditioner, preferenser och språkliga förhållanden påverkat.¹²¹ Även svensk förvaltnings- och försvarstradition samt tanken om totalförsvar och uppdragstaktik har krävt anpassningar.¹²² Att kulturell samklang främjar att en doktrin blir implementerad, som Nissers ”kulturell koherens” avser,¹²³ borde rimligtvis vara en giltig slutsats även för sannolikheten att ett koncept överförs utan större förändringar. I detta fall Finkels¹²⁴ teori och svensk syn på flexibilitet. Införandet av flexibilitet beskrivs av intervjupersonerna som en direkt överföring av Finkels teorier. Men att det förs upp som en del av svensk operationskonst beror på det geografiska läget och närheten till Ryssland därför att Sverige med sina stora avstånd och begränsade resurser måste kunna ta sig ur en operativ chock och återta initiativet. Införandet av flexibilitet beskrivs som ett exempel där inga direkta förändringar behövdes, eftersom det ansågs passa bra med hur vi i Sverige sedan tidigare hade tänkt kring flexibilitet.¹²⁵

Den är ju nästan ordagrant intagen tror jag. Det är ju ett direkt inflytande. Han har ju inte bara sagt flexibilitet. Han har ju liksom djupanalyserat det och så har han lyckats stycka upp det, när flexibilitet ska användas på olika sätt. Det är ju på ett sätt ett inflytande, även om jag tycker att vi var nog, tankemässigt, på något sätt redan där. Men vi hade inte formulerat det så djupt och så detaljerat och då snodde vi väl det rakt av mer eller mindre.¹²⁶

Med benämningen ”svensk operationskonst” har doktrinutvecklarna velat signalera till omvärlden att, ”det är så här vi i Sverige tillämpar operationskonst” och då är flexibilitet en av komponenterna.¹²⁷ När Kärnarbetsgruppen var på DCDC och britterna hade möjlighet att framföra synpunkter, ifrågasatte de varför Sverige skulle ha flexibilitet som ett av

---

¹²⁰ IP1.

¹²¹ IP1, IP2, IP3, IP4, IP7, IP8, IP9.

¹²² IP1, IP3, IP4, IP5, IP6, IP7, IP9.

¹²³ Nisser, 2022.

¹²⁴ Finkel, Meir, *On Flexibility: Recovery from Technological and Doctrinal Surprise on the Battlefield*. Stanford Security Studies: 2011.

¹²⁵ IP1, IP3, IP7, IP8, IP9.

¹²⁶ IP9.

¹²⁷ Försvarsmakten. *Doktrin för Gemensamma Operationer – DGO 20*, Stockholm: Försvarsmakten, s.28.

operationskonstens centrala begrepp.¹²⁸ Det är här det blir tydligt hur det geografiska läget och kultur har påverkat DGO20.

Tar man NATO som exempel, då finns flexibilitet som en utav 'krigföringens grundprinciper'. Men tar du den svenska varianten så finns den inte med där. Utan vi har ju flexibilitet i meningen för överraskning. Men det är inget som är förklarat på något sätt. Vi uppfattade att det var viktigt. Det resonemanget hade vi med britterna. 'Är det så viktigt att den ska upp dit (in i 'Svensk operationskonst') eller ska den finnas här som en krigföringsprincip?' Men då var ju britternas resonemang lite grann så här, de har ju en annan inställning, det vill säga att de sitter på sin ö och sen åker de hit bort. Medan vi tänkte ju då att 'nej, Sverige är ett operationsområde i sig', där vi faktiskt ska försvara oss och då började de relatera till andra världskriget, *We will fight on the beaches*. När de tänkte sig in i den banan, då tänkte de att, då kanske det där faktiskt var mer användbart.¹²⁹

---

¹²⁸ IP1, IP4, IP9.

¹²⁹ IP9.

5. Avslutning

Sammanfattning och slutsatser

I uppsatsen undersöktes internaliseringen av utländska militärteoretiska idéer och koncept i DGO20. Trots uppfattningen om att militära organisationer i allmänhet anses vara konservativa och långsamma att anta förändring, pekar resultatet på att även alliansfria militära organisationer i högsta grad är mottagliga för utländska influenser som på sikt bidrar till militär förändring. Det är tydligt att utländska koncept har överförts till DGO20 och några exempel på överförda idéer inkluderar Finkels teorier om flexibilitet, ”Gemensamma funktioner” och ”Operationsmiljön”. Likt tidigare forskning har hotbilden mot landet och behovet av samarbete varit den bakomliggande förklaringen till varför utländska militärteorier och koncept överförts till den egna doktrinen. Om motivet tidigare har varit att Försvarsmakten ska kunna samarbeta med andra länder utomlands, så har det i detta fall snarare varit att samarbeta med andra nationer inom ramen för försvaret av Sverige. En viktig internationell influens på svensk doktrinär förändring är NATO, och Storbritannien har spelat en betydande roll genom DCDC och den svenska personalen tjänstgörande där. Genom DCDC har Försvarsmakten fått insyn i NATO:s doktrinära framtid, vilket har bidragit till Sveriges följsamhet i förhållande till västerländsk doktrinutveckling. FHS har också spelat en betydande roll genom att bidra med överföring av nya militärteorier och koncept. Även om det ligger något utanför vad jag i uppsatsen undersöker, är det i motsats till tidigare forskning intressant att lyfta det faktum att den svenska processen för omhändertagande av *lessons learned* inte har haft någon direkt inverkan på DGO20.

När det gäller de formande faktorerna vid överföring, kan man se att MSD16 har haft både en vägledande och begränsande roll i utformningen av DGO20, vilket bör vara en slutsats som är överförbar på andra fall, eftersom doktrinpublikationer som inte hänger ihop riskerar att inte bli accepterade inom organisationen. Förvånande nog har direkta styrningar haft mycket liten påverkan på innehållet i doktrinen. Politisk styrning har skett indirekt genom tidigare skrivningar i MSD och gällande försvarsbeslut. Vilket delvis förklaras genom att den aktuella publikationen avhandlar operativ doktrin och de politiska styrningarna av förklarliga skäl har större påverkan på militärstrategisk nivå. Kärnarbetsgruppen har i förhållande till den militära ledningen fungerat som ett filter och haft stor påverkan på vad som slutligen har skrivits i doktrinen. Men i likhet med vad tidigare forskning visat, har organisatoriska intressen sannolikt påverkat innehållet i DGO20. Förvånande nog har knappa resurser inte varit en lika stor faktor

i utformningen av koncept, i jämförelse med vad tidigare forskning visat. Även om resursbrist har förekommit som en faktor, har överföringen i de flesta fall ändå kunnat hanteras, eftersom DGO20 i grunden är en ideologisk och framåtblickande skrift. Resultatet ger ändå en fingervisning, likt tidigare forskning, om att mindre resursstarka nationer kan riskera att överföra koncept som organisationen inte kan leva upp till, att utländska koncept inte kan överföras oreflekterat hur som helst. Slutligen har svensk kultur haft en betydande inverkan på överföringen och utformningen av DGO20. Resultaten antyder i enlighet med tidigare forskning, att kulturell samklang främjar sannolikheten att ett koncept överförs utan större förändringar. Vilket i sin tur också bör vara överförbart på andra fall. Med dessa slutsatser kan vi konstatera att utländska militärteoretiska idéer och koncept har internaliserats i DGO20 genom olika influenser och formande faktorer, vilket ger en internationell dimension till svensk doktrinär förändring.

Reflektion kring resultat och relevans för militär yrkesutövning

Här följer slutsatser av relevans för Försvarsmakten och militär yrkesutövning. Sammansättningen av arbetsgruppen för en doktrin bör inte vara en slump, eftersom arbetsgruppen utgör ett slags filter för vad som tas in i svensk doktrin. Om doktrinutveckling ska tas seriöst, bör en fast organisation inrättas. Det skulle göra processen snabbare och förbättra omhändertagandet av lessons learned. Försvarsmakten bör fortsätta samarbetet med DCDC även efter ett svenskt inträde i NATO, eftersom DCDC ger Försvarsmakten insyn i kommande NATO-doktrin. Samtidig revidering av både MSD och DGO parallellt kan minska ledtider för doktrinär utveckling. Försvarsmakten behöver öka sin kunskap om doktrin för att möjliggöra bättre styrning av svensk doktrinutveckling. Försvarsmakten har möjlighet att effektivisera sin doktrinutvecklingsprocess och accelerera doktrinär förändring på bekostnad av delaktighet och bred förankring. En öppen, inkluderande och transparent doktrinutveckling kan minska risken för påverkan genom organisatoriska intressen. Beslut fattade genom konsensus kan också medföra att diskussion och kompromisser motverkar att någon instans tillförsäkras sig fördelar på andras bekostnad. Samt att doktrinutvecklingen i Försvarsmakten i huvudsak bedrivs av en oberoende fast organisation för doktrin. Samtidigt skulle en centraliserad ledning av doktrinutveckling minska påverkan ifrån organisatoriska intressen som leder till att koncept urvattnas. Försvarsmakten måste, även efter att Sverige blivit medlemmar i NATO, vara försiktiga med att anta NATO:s metoder och koncept för nationellt bruk. När Sverige går med i NATO och antalet officerare stationerade i stabsbefattningar inom NATO-

strukturen utomlands ökar, ökar också den potentiella överföringsstrukturen för utländska influenser. Officerskåren måste därför ha detta i åtanke när NATO:s metoder och koncept ska implementeras i Försvarsmakten. Slutsatserna i denna uppsats bör övervägas noga med hänsyn tagen till det magra forskningsläget, vilket har gjort det svårt att belägga slutsatserna med tydlig hänvisning till tidigare forskning. Eftersom studien enbart baseras på en fallstudie av DGO20, kan inte slutsatserna med säkerhet överföras på andra fall. Uppsatsens bidrag och förslag på vidare forskning

Denna studie bidrar till en ökad förståelse för militär doktrinär förändring och hur militärteoretiska idéer och koncept överförs mellan nationer och organisationer genom att utforska hur det alliansfria Sverige påverkats av utländska influenser vid framtagandet av 2020 års operativa doktrin. Vidare bidrar studien till en djupare förståelse för Försvarsmaktens doktrinutvecklingsprocess genom att undersöka en del av processen som inte tidigare studerats. Vad avser förslag till vidare forskning är ett naturligt nästa steg för att göra resultatet mer generaliserbart att genomföra en jämförande studie mellan flera olika nationer och idéöverföringen vid deras doktrinutveckling. En annan möjlig väg är att i framtida studier djupare undersöka de formande faktorerna, där fokusering på en av de formande faktorerna sannolikt skulle ge ett avsevärt större djup än vad denna studie har lyckats åstadkomma. Kulturens påverkan av vad som tas in och hur kultur formar internaliseringen av militärteoretiska idéer och koncept kan sannolikt utgöra underlag för en lång rad olika undersökningar. Exempelvis kan olika nationers strategiska kultur och dess påverkan på utformningen av samma militärteoretiska koncept jämföras och analyseras för en bättre förståelse för hur kultur påverkar militär förändring. Eftersom de politiska styrningarna inte fullt ut går att undersöka på den operativa nivån skulle en studie av hur politiska styrningar format överförda koncept till MSD22 kunna skapa en bättre förståelse för politisk påverkan av doktrinär förändring vid idéöverföring. Vidare skulle en fokuserad undersökning av organisatoriska intressen kunna bidra till kunskap om hur dessa kan motverkas vid doktrinutveckling och militär förändring.

Litteratur och referensförteckning

Bjerga, K. & Haaland, T. (2010), *Development of Military Doctrine: The Particular Case of Small States*. *The Journal of Strategic Studies*, 33:4.

Denscombe, M. (2021), *The Good Research Guide: Research Methods for Small-Scale Social Research Projects* (7th ed.). McGraw Hill: Open University Press.

Ejvegård, R. (2003), *Vetenskaplig metod – Tredje omarbetade upplagan*. Lund: Studentlitteratur.

Esaiasson, P., Gilljam, M., Oscarsson, H., Towns, A. & Wängnerud, L. (2017), *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad. 5 uppl.* Stockholm: Wolters Kluwer Sverige AB.

Farrell, T. (2008), *The dynamics off British military transformation*. London: *International affairs* Vol.84 (4).

Farrell, T. & Terriff, T. (eds.) (2002), *The sources of military change: culture, politics, technology*. Boulder, Colorado: Lynne Rienner Publishers.

Farrell, T., Terriff, T. & Osinga, F. (eds.) (2010), *A Transformation Gap? – American Innovations and Euro-pean Military Change*. Stanford, California: Stanford University Press.

Fejes, A. & Thornberg, R. (eds.) (2019), *Handbok i Kvalitativ Analys*. Stockholm: Liber AB.

Finkel, M. (2011), *On Flexibility: Recovery from Technological and Doctrinal Surprise on the Battlefield*. Stanford Security Studies.

Försvarsmakten (2020), *Doktrin för Gemensamma Operationer – DGO 20*. Stockholm: Försvarsmakten.

Försvarsmakten (2002), *Militärstrategisk doktrin*. Stockholm: Försvarsmakten.

Försvarsmakten (2016), *Militärstrategisk doktrin 2016 - MSD16*. Stockholm: Försvarsmakten.

Försvarsmakten (2022), *Militärstrategisk doktrin 2022 - MSD22*. Stockholm: Försvarsmakten.

Försvarsmakten (2022), *MUST Årsöversikt 2022*. Stockholm: Försvarsmakten.

Gray, C. (2019), *Modern Strategy*. Oxford: Oxford University Press.

Katsos, G. (2021) *U.S. Joint Doctrine Development and Influence on NATO*. Joint Force Quarterly: JFQ, 2021 (101), p.88-96; Washington: National Defense University.

Kronvall, O. & Petersson, M. (2015). *Doctrine and Defence Transformation in Norway and Sweden*. Journal of Strategic Studies.

Nisser, J. (2022). *Conceptualizing doctrinal rejection: a comparison between Active Defense and Airland Battle*. Routledge: Defence studies, Vol. ahead-of-print, p.1-18.

Thunholm, P. & Palmgren A. (2018). *Doktrinutvecklarens syn på doktrinens roll och syfte: en empirisk undersökning*. Kungliga Krigsvetenskapsakademiens handlingar och tidskrift, 2018 (2).

Thunholm, P. & Palmgren A. (2015). *Hur operativ doktrin utvecklas: en studie av tre krigserfarna försvarsmakter*. Stockholm: Försvarshögskolan (FHS). Rapport i FM FoT Militära professionen, delprojekt Doktrin, Bilaga 5. FHS skrivelse Ö 645/2014, underbilaga 5.1, 2015-12-15.

Thunholm, P. & Widén, J. (2016). *Militära Doktriner. FHS Rapport för FoT-projekt Militära professionen, delprojekt doktrinutveckling*. Stockholm: Försvarshögskolan (FHS).

Thunholm, P., Widén, J. och Wikström, N. (eds.) (2018). *Militära arbetsmetoder – en lärobok i krigsvetenskap*. Malmö: Universus Academic Press.

Slensvik, T. & Ydstebø, P. (2016). *The Norwegian joint operational doctrine as a case: heritage, content, process*. *Journal of Strategic Studies*, 39:2.

Swedish Research Council (2017). *Good Research Practice*, Stockholm: Vetenskapsrådet.

Elektroniska källor:

Nationalencyklopedin. Betydelse av ordet koncept inom företagsekonomi.

<https://www.ne.se/s%C3%B6k/?t=uppslagsverk&q=koncept>. Hämtat: 2023-03-14.

Bilaga 1 – Intervjuguide

Överföringsstruktur – Personliga erfarenheter/bakgrund

- Kan du berätta om din militära karriär fram tills idag?
- Har du haft några avbrott i din militära karriär och i så fall vad gjorde du då?
- Kan du berätta om din internationella erfarenhet inom yrket? Till exempel utlandstjänst, kurser, kommenderingar och internationella samarbeten.
- Varför kom du att ingå i Kärnarbetsgruppen för DGO?

Överföringsstruktur - Källor

- Hur skulle du beskriva din roll och konkreta bidrag till DGO 20?
- Var vänder du dig för att få inspiration och idéer om militärteori, operationskonst och militär doktrin?
- Kan du ge exempel på nya idéer, koncept eller förändringar som du bidragit till att införa i DGO?
- Har utländska idéer, koncept eller doktrin haft betydelse för DGO?
- Kan du nämna några yttre källor som var särskilt viktiga för arbetet med DGO? Här avses inte bara skrivet material.
- Vände ni er någonting till källor där språket var något annat än svenska eller engelska?
- Genomfördes det några resor inom ramen för doktrinutvecklingen? För inspiration, kunskapsinhämtning eller annat syfte?
- Hur kom ni fram till att dela in operationsmiljön i fem domäner och vilka faktorer påverkade detta beslut?
- Vart kom idén om ”det aktiva försvaret” ifrån?

Överföringsstruktur/Pådrivande faktorer

- Fanns det styrningar om att ta in några specifika källor?
- Fanns det krav på harmonisering med andra doktriner, organisationer eller nationer? Vilka och varför?
- Vilka processer, samarbeten eller andra externa inflytelser påverkade innehållet i DGO?

Överföringsstruktur/Formande faktorer

- Vilka tidigare erfarenheter i din karriär anser du mest har format hur du tänker kring militärteori, operationskonst och doktrin?
- Hade du några tidigare erfarenheter av doktrinutveckling innan arbetet med DGO 20?

Formande faktorer

- Hur skulle du tematisera din karriär, går det till exempel att se något genomgående mönster eller några återkommande teman?
- Påverkades den ursprungliga idén under processen fram till publicering och vad var i så fall argumenten/orsaken till anpassningen?
- Hur stor påverkan hade remissarbetet på slutprodukten?
- Hur stor inverkan hade erfarenhetsrapporter eller erfarenheter ifrån Försvarmakten eller annans erfarenheter?
- För att anpassa ett koncept så att det passar Sverige. Vad anser du är viktigt att ta hänsyn till eller tänka på?
- Operationsmiljön liknar Storbritanniens beskrivning, men inte till 100%, varför?

Formande faktorer - Organisatoriska intressen

- Fanns det delar av Försvarmakten, vissa försvarsgrenar, truppslag, förband, staber eller andra som ville påverka utformningen av doktrinen för egen vinning?
- Fanns det på samma sätt tillfällen då INSS/OPL ville göra något motsvarande?

Formande faktorer - Kultur

- Var det några anpassningar som ni gjorde, där ni tyckte att: "det här passar inte in i svensk doktrin"?

Formande faktorer - Resursbrist

- Var det någon gång som ett koncept eller idé inte harmoniserade med den faktiska organisationen i Försvarmakten? Där resursbrist inom Försvarmakten var en faktor?

Formande/Pådrivande faktorer - Styrning

- Hur fick du nya uppgifter? Kan du beskriva hur en uppgift kunde vara utformad?
- Fick du några särskilda styrningar, riktlinjer eller begränsningar?
- Vilka styrningar hade Kärnarbetsgruppen att ta hänsyn till i utformningen av DGO?
- Fanns det begränsningar för vad som var tillåtet att ta in?

Formande faktorer - Politiska styrningar

- Fanns det några politiska styrningar som hade påverkan ner på operativ doktrin?

Formande/Pådrivande faktorer

- Vad är dina egna tankar om idéöverföring ifrån NATO eller andra nationer?

Övrigt

- Finns det någonting mer du kommer på om hur svensk doktrin influeras av NATO och andra västerländska nationer?